

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГЕОДЕЗІЇ, ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА ГЕОІНФОРМАТИКИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
/Калинич І. В./
« 29 » червня 2022 року



**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЙ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
Освітня програма	«Геодезія та землеустрій»
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація територій» для здобувачів вищої освіти галузі знань 19 Архітектура та будівництво спеціальності 193 Геодезія та землеустрій освітньої програми «Геодезія та землеустрій».

Розробники:

Пересоляк В.Ю., зав. каф. геодезії, землеустрою та геоінформатики,
Романко В.О., к.с-г.н., доц. каф. геодезії, землеустрою та геоінформатики,
Марухнич Т.Б. ст. викл. каф. геодезії, землеустрою та геоінформатики

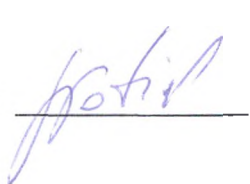
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *геодезії, землеустрою та геоінформатики*

протокол № 12 від « 22 » червня 2022 р.

Завідувач кафедри:  Пересоляк В.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією *географічного факультету*

протокол № 10 від « 29 » червня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії:  Потіш Л.Я.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: – 4 (денна ф.н.) – 4 (заочна ф.н.)	Рік підготовки	
Загальна кількість годин: – 120 (денна ф.н.) – 120 (заочна ф.н.)	I	I
Кількість модулів: – 2 (денна ф.н.) – 1 (заочна ф.н.)	Семестр (рекомендований)::	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,6 самостійної роботи студента – 2,7	II	II
	Лекції:	
	24	8
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: Залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	76	108

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: викладання навчальної дисципліни “Організація території” є надання знань та умінь з організації території, розуміння важливості захисту ґрунтів від ерозії та ландшафтної структуризації території.

Завдання: вивчення дисципліни “Організація території” є набуття студентами знань та умінь з обґрунтування та проектування протиерозійних заходів, що забезпечують раціональне використання сільськогосподарських земель.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні:

Здатність здійснювати пошук та критично аналізувати інформацію з різних джерел.

Здатність до гнучкого способу мислення, який дає можливість зрозуміти і розв’язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне відношення до усталених наукових концепцій.

Здатність до застосування знань на практиці.

Мати дослідницькі навички.

Здатність працювати як індивідуально, так і в команді.

Здатність ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях.

Потенціал до подальшого навчання.

Відповідальність за якість виконуваної роботи.

Спеціальні:

Професійні компетентності магістра геодезії та землеустрою – здатності до реалізації професійних обов’язків за видами професійних робіт:

Знання основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів в професійній діяльності;

Уміння застосовувати та інтегрувати знання і розуміння дисциплін суміжних інженерних галузей;

Здатність застосовувати професійно-профільовані знання й практичні навички для розв’язання типових задач спеціальності, а також вибору технічних засобів для їх виконання;

Уміння досліджувати проблему та визначати обмеження, у тому числі зумовлені проблемами сталого розвитку та впливу на навколишнє середовище;

Уміння аргументувати вибір методів розв’язування спеціалізованих задач, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення;

Використання відповідної термінології та форм вираження у професійній діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни “ **Організація територій** ” є опанування низки навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП) впродовж навчання на освітньому рівні «Бакалавр», зданий вступний фаховий іспит при вступі на магістратуру та інше.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітніх програм “Геоземлеустрій”, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання
Знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях, процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об’єктів нерухомості та обмежень у їх використанні
Використовувати методи і технології землевпорядного проектування, територіального та господарського землеустрою, планування використання та охорони земель, кадастрових знімань та ведення державного земельного кадастру
Володіти методами землевпорядного проектування, територіального і господарського землеустрою, планування використання та охорони земель з врахуванням впливу низки умов соціально-економічного, екологічного, ландшафтного, природоохоронного характеру та інших чинників
Володіти методами економіко-математичного моделювання системи використання і охорони земель, інтерпретації одержаних результатів.
Застосовувати на практиці знань з землеустрою, державного земельного кадастру, земельного права, моніторингу земель для забезпечення умов сталого розвитку.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни “ **Організація територій**”:

Очікувані результати навчання з дисципліни
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен Знати: • наукові основи землеустрою в умовах ерозії ґрунтів; • основні принципи і способи захисту ґрунтів від ерозії; • комплекс протиерозійних заходів; • вимоги до проектування сівозмін в господарствах з наявною ерозією ґрунтів; • основи агроландшафтної організації території; • екологічне обґрунтування протиерозійної організації території.
Вміти: • розробляти структуру посівних площ, складати схеми ґрунтозахисних сівозмін, впроваджувати їх у виробництво; • проектувати комплекс протиерозійних заходів на основі агроландшафтної організації території; • планувати і проводити заходи і системи енерго- і ресурсозберігального та ґрунтозахисного обробітків ґрунту та догляду за посівами і посадками.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни “**Організація територій**”:

- залік;
- контрольні роботи;
- тести;
- практичні роботи
- завдання для самостійної роботи;

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: поточний контроль здійснюється у формі а) тестування готовності до лекційних і практичних занять, б) виконання завдань практичних робіт

Форма модульного контролю: визначається формами поточного контролю та формою модульного контрольного оцінювання. Останнє здійснюється (після поточного контролю) у формі письмової контрольної роботи.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік у усній формі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота (%)					Модульна контрольна робота(%)	Сума(%)
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота(%)					Модульна контрольна робота(%)	Сума(%)
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна сума балів	Кількість	Максимальна сума балів
Практичні роботи допуск, виконання та	5	25	5	25

захист)				
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	5	25	5	25
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	11	100	11	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінюється за 100-бальною шкалою і при визначенні кінцевої оцінки за модуль має ваговий коефіцієнт 0.5 (тобто складає максимум 50 балів). Виконання модульної контрольної роботи передбачає як надання відповідей на теоретичні питання, так і розв'язок задач і/або прикладів.

Робота оцінюється у 90 – 100 балів, якщо на теоретичні і практичні питання надано правильні і вичерпні відповіді.

Робота оцінюється у 82 – 89 балів, якщо є (у порівнянні з попереднім випадком) помітні, але не принципові недоліки у повноті відповіді.

Робота оцінюється у 74 – 81 балів, якщо є (у порівнянні з попередніми випадками) помітні недоліки у повноті відповіді і/або несуттєві помилки.

Робота оцінюється у 64 – 73 балів, якщо є (у порівнянні з попередніми випадками) не принципові недоліки у повноті відповіді або не принципові помилки.

Робота оцінюється у 60 – 63 бали, якщо є (у порівнянні з попередніми випадками) не принципові недоліки у повноті відповіді разом з не принциповими помилками.

Робота оцінюється у 35 – 59 балів, якщо є (у порівнянні з попередніми випадками) не принципові недоліки у повноті відповіді разом з принциповими помилками.

Робота оцінюється у 0 – 34 бали, якщо є (у порівнянні з попередніми випадками) принципові недоліки у повноті відповіді, тобто абсолютне неволодіння матеріалом.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінюється за 100-бальною шкалою на основі рейтингової семестрової оцінки, тобто середнього арифметичного обох семестрових модульних оцінок. Якщо рейтингова семестрова оцінка задовольняє студента (і є позитивною, тобто перевищує 59 балів), то вона приймається в якості оцінки підсумкового семестрового контролю. У іншому випадку студент здає екзамен (залік). Ця стандартна процедура передбачає як надання усних відповідей на теоретичні питання, так і розв'язок задач і/або прикладів. Її оцінювання є абсолютно аналогічним розглянутому вище оцінюванню модульної контрольної роботи.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні відомості про комплекс протиерозійних заходів

Тема 1. Вступ. Завдання раціонального використання й охорони земель в умовах ерозії ґрунтів.

Вдосконалення системи використання земельних ресурсів в Україні. Завдання раціонального використання й охорони земель в умовах ерозії ґрунтів. Принципи організації

раціонального використання земель сільськогосподарського призначення. Землевпорядкування як механізм удосконалення землекористування. Загальнодержавні та регіональні програми використання і охорони земель. Природно-сільськогосподарське, еколого-економічного, протиерозійне районування земель. Завдання і значення протиерозійної організації території сільськогосподарських підприємств.

Тема 2. Загальне поняття про ерозію ґрунтів

Закономірності розвитку ерозійних процесів і поширення еродованих ґрунтів. Види ерозії ґрунтів. Водна ерозія. Процес дії. Форми прояву. Гідрографічна мережа. Давня і сучасна гідрографічна мережа. Формування і характеристика гідрографічної сітки. Водозбірна площа. Класифікація рельєфу (за походженням, за формою, за крутістю). Вітрова ерозія ґрунтів. Класифікація ґрунтів за еродованістю, закономірності їх поширення. Оцінка сильно-еродованих земель з балками і ярами. Визначення інтенсивності процесів ерозії. Водний баланс. Розрахунок кількісних параметрів змиву ґрунту. Номограма визначення величини розрахункового (потенціального) змиву ґрунту.

Тема 3. Комплекс протиерозійних заходів і його здійснення в системі землекористування

Контурно-меліоративна організація території як основа здійснення комплексу протиерозійних заходів. Оцінка ерозійної небезпеки території агроформувань. Комплекс протиерозійних заходів: організаційногосподарські, агротехнічні, лісомеліоративні, гідротехнічні. Заходи захисту ґрунтів від вітрової ерозії. Ґрунтозахисна здатність сільськогосподарських культур у сівозміні. Коефіцієнти ерозійної небезпеки сільськогосподарських культур. Розрахунок середньо виваженої величини щорічного об'єму змиву під посівами сільськогосподарських культур у сівозміні. Вимоги до проектування сівозміни у землекористуваннях з розвиненою ерозією ґрунтів.

Тема 4. Агролісомеліоративні протиерозійні заходи

Протиерозійні лісові насадження. Види та системи насаджень для боротьби з водною та вітровою ерозією ґрунтів. Види насаджень по та складання схем змішування порід. Залісення пісків. Закріплення пісків посадкою деревних та чагарникових порід. Захисні лісові насадження в гірських районах. Терасування лісу як ефективний засіб запобігання ерозії ґрунту.

Тема 5. Гідротехнічні протиерозійні заходи

Види гідротехнічних споруд. Гідротехнічні споруди на водозбірній площі: розпилювачі стоку на улоговини, наорані вали, водовідвідні вали, канали, терасування схилів. Створення системи гідротехнічних споруд та ґрунтозахисних лісонасаджень для запобігання водній ерозії. Державні будівельні норми України для проектування гідротехнічних протиерозійних споруд. елементах ярів та боліт. Протиерозійні насадження на території землекористувань. Проектування лісонасаджень, добір асортименту порід.

Модуль 2. Протиерозійна контурно-меліоративна організація території сільськогосподарського землекористування

Тема 6. Організація угідь і сівозмін в умовах ерозії ґрунтів.

Ґрунтозахисне землеробство на основі контурно-меліоративної організації території. Еколого-технологічні групи придатності. Класи земель. Розміщення угідь відповідно категорій придатності і класів земель. Консервація деградованих земель. Проектування системи сівозмін. Оцінка попередників сільськогосподарських культур у сівозмінах. Структура та схеми чергування сільськогосподарських культур у сівозмінах (інтенсивних,

грунтозахисних). Рекомендації щодо раціонального використання земель: система удобрення земель; баланс гумусу; система природоохоронних заходів.

Тема 7. Протиерозійне впорядкування території ріллі.

Завдання і зміст впорядкування території сівозмін у господарствах з розвиненою ерозією ґрунтів. Особливості впорядкування території сівозмін з комплексом протиерозійних заходів. Проектування полів сівозмін в умовах складного рельєфу і різноякісного ґрунту. Вимоги до проектування і способи проектування полів в умовах розвитку ерозії ґрунтів. Внутрішньопольова організація території в умовах ведення контурномеліоративної системи землеробства. Способи проектування меж (лінійних рубежів): прямолінійно, прямолінійно-контурно, контурно-паралельно, контурно. Узгодження і обґрунтування розташування на території кожної сівозміни, полів, робочих ділянок, захисних лісових смуг і гідротехнічних споруд.

Тема 8. Протиерозійне впорядкування території кормових угідь і багаторічних насаджень.

Протиерозійне впорядкування території кормових угідь (сінокосів і пасовищ). Особливості організації пасовищ на схилах балок. Проектування гуртових ділянок, загонів, скотопрогонів в умовах рельєфу з крутосхилами, балками і ярами. Проектування ділянок в умовах вітрової ерозії ґрунтів. Протиерозійне впорядкування території багаторічних насаджень. Вибір ділянок. Розміщення меж кварталів. Розміщення рядів насаджень в умовах складного рельєфу з урахуванням напрямку стоку води або вітру. Розміщення комплексу протиерозійних заходів на території багаторічних насаджень. Просторове проектування полів сівозмін, захисних лісових смуг і протиерозійних гідротехнічних споруд в умовах складного рельєфу і розвиненої ерозії. Складання плану протиерозійної організації території сільськогосподарських підприємств.

Тема 9. Еколого-економічна ефективність комплексу протиерозійних заходів.

Еколого-економічний ефект. Розрахунок втраченого чистого прибутку в результаті відводу сільськогосподарських угідь під лісосмуги та гідротехнічні споруди. Розрахунок еколого-економічного ефекту від меліоративного впливу 1 га лісосмуг. Визначення строку окупності лісосмуг.

Таксаційна характеристика запроектованих лісосмуг. Розрахунок екологічного ефекту від ґрунтозахисного впливу 1 км гідроспоруд. Розрахунок витрат на створення основних полезахисних лісосмуг та гідроспоруд. Розрахунок економічної ефективності запроектованих протиерозійних заходів.

Тема 10. Агроландшафтна організація території сільськогосподарських підприємств

Планування землеустрою і догляд за ландшафтом. Охорона ландшафтів. Проекти землеустрою як основа створення культурних ландшафтів. Проекти агроландшафтної організації території на основі виділення однорідних ландшафтно-екологічних територіальних ділянок.

Формування угідь у вигляді елементів біоцентрично-сітьових структур (біоцентрів та біокоридорів). Принципи організації системи динамічних сівозмін із проектуванням «від поля до сівозміни» та поділом земель за екологічно-технологічними групами. Розміщення сільськогосподарських угідь, лісових смуг, пасовищ, сіножатей, зрошувальних та ерозійно-небезпечних земель.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Загальні відомості про комплекс протиерозійних заходів												
Тема 1 . Вступ. Завдання раціонального використання й охорони земель в умовах ерозії ґрунтів.	12	2	1			9	12	1				11
Тема 2 Загальне поняття про ерозію ґрунтів	12	2	1			9	12	1				11
Тема 3. Комплекс протиерозійних заходів і його здійснення в системі землекористування	12	4	4			4	12		2			10
Тема 4. Агролісомеліоративні протиерозійні заходи	12	2	2			8	12	1				11
Тема 5. Гідротехнічні протиерозійні заходи	12	2	2			8	12	1				11
Разом за модулем 1	60	12	10			38	60	4	2			54
Модуль 2 Протиерозійна контурно-меліоративна організація території сільськогосподарського землекористування												
Тема 6. Організація угідь і сівозмін в умовах ерозії ґрунтів.	12	2	1			9	12	1				11
Тема 7. Протиерозійне впорядкування території ріллі	12	2	1			9	12		2			12
Тема 8. Протиерозійне впорядкування кормових угідь і багаторічних насаджень.	12	4	4			4	12	1				11
Тема 9. Еколого- економічна ефективність комплексу протиерозійних заходів.	12	2	2			8	12	1				11
Тема 10 Агроландшафтна організація території сільськогосподарських	12	2	2			8	12	1				11

підприємств												
Разом за модулем 2	60	12	10			38	60	4	2			54
Усього годин	120	24	20			16	120	8	4			108

6.3 Теми практичних занять

№ п/п	Тема	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Оцінка рівня пестицидного навантаження на земельні ресурси	2	1
2	Проектування сівозмін в основних ланках адаптивно-ландшафтного землеробства (на прикладі Українського Полісся та Лісостепу)	2	1
3	Проектування сівозмін в основних ланках адаптивно-ландшафтного землеробства (на прикладі північного та південного Степу)	2	
4	Проектування сівозмін в основних ланках адаптивно-ландшафтного землеробства (на прикладі Карпатського регіону та Південного Криму)	2	
5	Особливості освоєння сівозміни та їх переходу від існуючої до запроєктованої	2	
6	Проектування організації використання території земель	2	1
7	Система зяблевого обробітку ґрунту в сівозміні з врахуванням попередника, типу засміченості й рельєфу поля	2	1
8	Розробка протиерозійних заходів на привододільному фонді	2	
9	Розробка протиерозійних заходів на присітковому фонді	2	
10	Розрахунок економічної ефективності 1 га основних полезахисних лісосмуг	2	
Разом		20	4

6.4. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Лісові породи для полезахисних насаджень. Протиерозійні заходи.	10	14
2	Особливості створення полезахисних лісових смуг.	10	14
3	Ґрунтозахисні насадження. Їх протиерозійна роль.	10	14
4	Захисні лісові насадження. Лісорозведення на пісках.	10	14
5	Просторове проектування полів сівозмін в умовах складного рельєфу і розвиненої ерозії..	9	13
6	Складання плану протиерозійної організації території сільськогосподарських підприємств	9	13
7	Особливості ерозійних процесів у гірських умовах.	9	13
8	Технологічні особливості створення лісонасаджень на різних об'єктах рекультивациі.	9	13
Разом		76	108

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний проектор.

Програмне забезпечення: електронні підручники та методичні вказівки з розділів дисципліни “Організація територій”.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дроздяк М.В. Просторова організація агроландшафтів: нав. Посібник / М.В. Дроздяк, П.Г. Казьмір. Львів, 2007. 185 с.
2. Землевпорядне проектування: навчальний посібник / Т.С. Одарюк, Н.Г. Русіна, Т.І. Басенюк. К: Аграрна освіта, 2011. 215 с
3. Протирозійна організація території: навчальний посібник / В.І. Обласов, Н.Г. Балик. К: Аграрна освіта, 2009. 215 с.

Додаткова

1. Пилипенко О.І. Системи захисту ґрунтів від ерозії: підруч. / Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Ведмідь М.М. К.: Златояр, 2004. 435 с.
2. Панас Р.М. Раціональне використання та охоронна земель: навчальний посібник / Р.М. Панас. Львів: Новий Світ-2000, 2008. 352 с.
3. Робоче проектування в землеустрої: конспект лекцій / В.С. Шумлянський. смт. Немішаєве: Навчально-методичний центр по підготовці спеціалістів Мінагропрому України, 2005. 58 с.

Навчально-методичне забезпечення

1. **Пересоляк В. Ю.** Методичні рекомендації з написання контрольних робіт та самостійної роботи з дисципліни «Агроландшафтна організація території» для студентів географічного факультету кафедри землевпорядкування та кадастру заочної форми навчання /**Пересоляк В. Ю.**, Савчак, В. В., Пересоляк Р.В. //- Говерла, 2014. – 87 с.
2. **Пересоляк В. Ю.** Методичні рекомендації з написання лабораторних робіт з дисципліни «Агроландшафтна організація території» для студентів географічного факультету кафедри землевпорядкування та кадастру денної форми навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр» та "Спеціаліст"/**Пересоляк В. Ю.**, Савчак, В. В., Пересоляк Р.В. //- Говерла, 2014. – 93 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет », м.Ужгород вул. Університетська 14. цифровий репозитарій ДВНЗ <http://eprints.nubip.edu.ua/> - «УжНУ
2. Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Ф. Потушняка, м. Ужгород, – Режим доступу: <http://biblioteka.uz.ua>
3. Джерела Інтернет

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р.

без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р.

без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р.

без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)